

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Negyedévre	45 dinár
Egy óra	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zápolya) utca . . . . .

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAK HÉTFŐ ÉS ÖNNÉPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 141. szám.

Szerda, június 28.

A kormány rekonstrukciója.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, június 26.

A politikai és pártkörök napok óta élénken foglalkoztatja a kormány rekonstrukciójának a kérdése. Marinkovity Voja belügyminiszter lemondásáról egyesek azt állítják, hogy azt a demokrata-klub tagjai közt történt összetűzés idézte elő. Az egyenletlenség a minisztert elkedvetlenítette. Mások állítása szerint a belügyminiszter lemondása szoros összefüggésben van az állam új kölcsönével. Ezek azonban a valóságtól eltérő kombinációk. A tény az, hogy Marinkovity megrongált egészsége miatt kíván a miniszterségtől megválni. A belügyminiszter a napokban Bledbe utazik, hogy személyesen nyújtsa át lemondását a királynak. A lemondás elfogadása még nem befejezett dolog.

Hogy ki lesz Marinkovity utóda, azt ma még nehéz kitalálni, miután nagyon sok a jelölt. A demokratáknak Davidovity Ljuba a jelöltjük, de Davidovity ismételtelen kijelentette, hogy a miniszteri tárcát nem fogadja el.

Komoly jelöltként szerepel Timotevity és Rafajlovity erdészeti-és bányaminiszter.

A radikális képviselők a maguk pártja részére kívánják a belügyminiszteri tárcát, hogyha Marinkovity dr. tényleg megválna ettől az állástól.

Az ausztriai vasutas- és postássztrájk.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 26.

A vasutas- és postássztrájk most már az egész Ausztriára kiterjedt. A sztrájk a szociálista vezéreket is meglepte és készületlenül érte. A kezdeményezés a kommunistáktól indult ki, akik nagy titoktartással működtek a sztrájk előkészítésének ideje alatt.

Az a körülmény, hogy a sztrájkolók nem tisztán a béremelési mozgalom alapján állanak, hanem presztizs-kérdést csináltak, a kormány önkéntes lemondását vonhatja maga után.

Budapest, jun. 26.

A MÁV igazgatósága az ausztriai sztrájk miatt a Budapest nyugati pályaudvar és Wien között és a Budapest keleti pályaudvar Wien között közlekedő gyorsvonatokat további intézkedésig beszüntette.

A mai nemzetgyűlés.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jun. 26.

A mai nemzetgyűlést délelőtt tíz órakor nyitotta meg Ribár dr. házelnök. Miután a Ház titkára felolvasta a mult ülés jegyzőkönyvét, több kisebb ügy elintézésére került a sor. A napirenden az állam folyó évi költségvetése szerepelt. Az első felszólaló Protity Sztóján független radikális képviselő volt, akinek hosszu és tartalmas beszédjét nagy figyelemmel hallgatták a képviselők. Protity élesen kritizálta a költségvetést és felemlítette a Kumandri dr. pénzügyminiszter ekzpozéját is. Azt mondja, hogy a pénzügyminiszternek a pénzügyi helyzetre vonatkozó nézetei tévesek. Hibásnak látja a pénzügyminiszternek azon állítását, hogy a dinár értéke emelkedni fog, hogyha idegen valutát hoznak az országba. Protity a dinár devalvációját a folyó évi költségvetés deficitjében látja. Szerinte a pénzügyi helyzet gyógyításához nem elég a mérlegben egyensúlyt kimutatni, hanem a felesleget törleszteni kellene az állam adósságait is. Protity kifogásolja, hogy a pénzügyi bizottság éppen akkor tárgyalta a költségvetés legfontosabb részét, amikor a pénzügyminiszter a külföldön tartózkodott. Protity annak szükségességéről is beszél,

hogy az ország régi részeiben nincs földadókataszter, ami nélkül a földadó arányos kivétele és fokozása elképzelhetetlen. Protity végül az állam külföldi kölcsönét is érintette és azt mondja, hogy hibás a kormány a lépése is, miután a valuta javításán nem fog segíteni. A volt miniszterelnök ezzel kapcsolatban érdeklődik aziránt, hogy a kormány mire akarja fordítani a huszonöt millió dollár készpénzkölcsönt és egyuttal azt kérdezi, hogy a kormány miért kötötte le éppen ezt a kölcsönt, amikor más intézetek jobb és kedvezőbb feltételek mellett kinaltak kölcsönöket.

Ezután Ivanity Momcsilo dr. függetlenségi radikális képviselő beszélt, aki szintén a költségvetés több rendelkezéseit kritizálta. A kölcsönről szólva kijelentette, hogy annak feltételei igen súlyosak és az államnak nem hozza meg a hozzája fűzött remények beteljesedését.

Mandity klerikális képviselő a költségvetésnek Bosznia és Hercegovinára vonatkozó részét kifogásolja. Mandity felszólalása igen nagy elégedetlenséget keltett a radikális és demokrata képviselők sorában. Több éles közbeszólás folytán személyes összetűzés is volt.

Uj találmány az államadósságok kifizetésére

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 26.

Ugy hangzik, mint a mese, de igaz is lehet.

Komlós István kivándorolt amerikai magyar egy levelet irt a budapesti rokonának és értesíti öket, hogy elvállalja a magyar állam összes adósságait ezer darab negyven holdas kisbirtok fejében.

Komlós vagyona szerencsés vállalkozás folytán néhány száz millió dollárt tesz ki. Az a terve, hogy egy millió sorsjegyet locsájt ki, darabként százötven dollárért. Ezeket elhelyezné az amerikai magyarok között. Mindegyik sorsjegy nyerhet egy negyvenholdas birtokot. Az eladási árból száznegyvenmilliárdnyi összeg folyna be, amiből ki lehetne fizetni az állam adósságát és fel lehetne szerelni az ezer negyvenholdas birtokot.

A vidovdani merénylő kegyelmet kapott.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, június 26.

Blédből jelentik: A halálra ítélt vidovdani merénylő, Szpaszoje Szteity nagynénje Mariola királynéhoz fordult azzal a kérelemmel, hogy járjon közben a királynál a megkegyelmezést illetőleg. Mariola királyné kérésére a király tegnap aláírta a kegyelmet, mellyel a semmitőszék által megerősített halálos ítéletet tíz esztendei fegyházra változtatja át.

A királyné jó szívéből tanuskodó cselekedet Beogradban általános örömet keltett.

TÖZSDE

Június 26.

Beograd. (Zárlat.) Lei 4775, London 341, Páris 652, Newyork 7745, Genf 1445, Milano 36280, Prága 148, Berlin 2270, Wien 043, Bukarest 49, Budapest 781.

Sztrájk a berlini merénylet miatt.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, jun. 26.

A szakszervezetek kartelje keddtől általános sztrájkot határozott el. Tegnap a szociálista, a köztársasági és a demokrata-párt, mintegy kétszázötvenezer ember tüntető gyűlést rendezett, melyen a köztársasági eszme mellett demonstrált.

Berlin, jun. 26.

A birodalmi gyűlésen Marx centrupárti képviselő kijelentette, hogy nemesak Rathenau személyét tartja szem előtt, hanem a nemzet fennmaradását. Marx az ententehoz intó szavakkal fordul, hogy vegye fontolóra, ha egy nemzet ily belső bonyodalmakkal küzd s ne tartsa leláncolva a versaillesi szerződéssel. Radbruch igazságügyminiszter kijelentette, hogy az elnök rendeletei a jobboldali radikális körök tulkapásai miatt történtek. A baloldali radikálisok tulkapásainak veszedelme nem fenyeget. A munkások azért ne aggódjanak, mert a jobboldali radikálisok elleni rendeletet velük szemben nem alkalmazzák.

Hir szerint a köztársaság védelméről szóló törvény politikai amnesztiát is fog tartalmazni.

A juliusi indennitás.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, június 26.

A pénzügyi bizottság ma délelőtt ülést tartott, melyen a julius havi indennitást tárgyalták. A mai ülésen a javaslat részletes vitáját is befejezték, úgy hogy valószínű, hogy holnap már a szkupstina elé kerülhet a törvény.

A bolsevizmus réme fenyeget Ausztriában.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jun. 26.

Politikai körökben nagy izgalom uralkodik. Attól tartanak, hogy Rathenau meggyilkolását a berlini és wieni bolsevista központok arra fogják kihasználni, hogy az általános felfogásban megvalósítják politikai céljaikat. A rendőrség éjjelnappal teljes készenlétben áll.

A nemzeti kisebbségek választójoga.

Irta: Graber László dr.

Olvasom a „Torontál“-ban, hogy a velükibeckerek közgazgatási hatóságok közjogi felfogása szerint, a most elkészítendő állandó választói névjegyzékbe a nemszláv állampolgárokat nem lehet felvenni azért, mert a választói névjegyzékről szóló törvény 1. §-a szerint az állandó névjegyzék összeállításánál az 1920. évi november hó 28-ikán megtartott nemzetgyűlési választásokra érvényben volt névjegyzéket „kell alapul venni“, már pedig ebben a névjegyzékben a nemszlávok nincsenek felvéve.

El voltam készülve erre a törvénymagyarázatra, el voltam készülve reá, mert ez a törvénymagyarázat hűséges tükre annak a demokratikus felfogásnak, annak az alkotmányos érzéknek és testvéri jóindulatnak, mellyel a Vajdaság közgazgatási hatóságainak egy része a nemzeti kisebbségek állampolgárai jogegyenlőségét kezeli. El voltam reá készülve — de nem Torontálmelegében.

Legyen szabad ebben a cikkben kimutatnom ennek a törvénymagyarázatnak képtelenségét és legyen szabad ráirányítani a közgazgatási hatóságok figyelmét azokra a következményekre, amelyekkel ennek a felfogásnak keresztülvitele jár.

Ha a törvénymagyarázó hatóságok nem álltak volna meg a választói névjegyzékről szóló törvény olvasásánál, a törvény 1. §-ának 2-ik bekezdésénél, hanem elolvasták volna ugyanannak a szakasznak harmadik bekezdését is, föltétlenül rábukkantak volna a következő rendelkezésre:

„Az állandó választói névjegyzékbe felvételnek hivatalból mind-azok, akiknek a törvény értelmében választói joguk van, ha az illető községben legalább hat hónap óta állandóan laknak.“

Igy olvasva az első szakaszt, nyomban világossá válik minden jóhiszemű jogot tudó ember előtt, hogy az 1918. november hó 20-iki választásokon érvényben volt választói névjegyzék „alapul vétele nem jelenti azt, hogy abba csak olyanok vehetők fel, akik ennek a névjegyzéknek elkészítése időpontjában választói joggal bírtak, hanem azok, akik az új állandó névjegyzék összeállításánál a törvény szerint választói joggal bírnak.

Amikor tehát a választói névjegyzéket összeállítják, azt kell vizsgálni, kiknek van a választói névjegyzék összeállításának időpontjában a „törvény szerint“ választói joguk s kiknek van, azokat „hivatalból“ fel kell venni.

Az országgyűlési képviselőválasztásra a választási jogosultságot az alkotmány 70-ik §-a állapítja meg, mely így szól:

„Választói joga van minden született és honosított állampolgárnak, ha az 21-ik életévét betöltötte.

Tényleges és szolgálaton kívül álló tisztek, valamint a zászló alatt szolgáló altisztek és katonák nem gyakorolhatják a választói jogot és nem választhatók. A nők választójogáról külön törvény fog intézkedni.“

Az alkotmány 71. §-a pedig felsorolja azokat, akik választói jogukat ideiglenesen nem gyakorolhat-

ják. Ezek a következők: 1. a fegyházra és börtönre elítéltek, amíg szabadságukat vissza nem nyerik; 2. akik polgári jogaik elvesztésére vannak ítélve, amíg a büntetés tart; 3. akik csődben vannak; 4. akik gondnokság alatt állanak.

A kerületi és járási önkormányzatról szóló törvény 5. és 104. §§-ai szerint pedig ezen önkormányzati testületek választása a nemzetgyűlési választásokra érvényes állandó választói névjegyzék szerint történik.

Az eddig idézett törvényhelyekből minden kétséget kizárólag meg lehet állapítani, hogy a nemzetgyűlési, kerületi és járási választási jogosultság egyforma, hogy annak két fő kritériuma a 21 éves életkor és az állampolgárság, hogy az alkotmány, mely a választói jogosultságot meghatározza, nem distinguál szláv és nemszláv állampolgárok között, hogy tehát minden 21 éves állampolgárt bármely nemzeti-séghez tartozzék is, fel kell venni a választói névjegyzékbe, ha csak reá nézve az alkotmány 71. és 72. §§-ában irt megszorítások fönt nem fognak.

A névjegyzékbe való felvételnél tehát elsősorban azt a kérdést kell eldönteni, hogy a község területén lakó 21 éves egyén állampolgár-e avagy nem.

Miután állampolgársági törvényünk még nincs, irányadó az 1920. november 28-ikán megtartott választásokra érvényben volt választói törvény 9. §-a, amely világosan meghatározza azt, hogy kik tekintendők a választói jogosultság szempontjából állampolgároknak.

A kisebbségekre vonatkozólag ez a törvénytiszakasz a következőleg rendelkezik:

„Ez a törvény értelmében állampolgároknak tekintendők azok... akik 1918. december 1-én illetőséggel bírtak olyan jugoszláv földrészek (tartományok, szerbül zemalja) községeiben, amelyek az SHS királyság főhatalma alá kerültek.“

Ugyanez a törvény kimondja, hogy az SHS királyság olyan lakosai, akiket a békeszerződések értelmében „nemzeti államaik javára“ az opció joga megillet, nem bírnak választói joggal.

A választójogi novella tárgyalásánál Jaksity Zsarko dr. nemzetgyűlési képviselő a demokratapártkörben az összes vajdasági demokrata képviselők nevében a novellának visszaküldését kívánta a bizottsághoz azért, hogy a 9. § ezen rendelkezése kiegészítették, nehogy valakinek eszébe jusson az olyan törvénymagyarázat, hogy az opciói határidő lejártával kihagyják azokat, akiket az opció joga megilletett, de ezzel a joggal nem éltek.

Jaksity dr. javaslatát csak azért nem fogadták el, mert a javaslat tervezője Marinkovity Voja belügyminiszter, ugyszintén Pribicevity Szevetozár közoktatásiügyi miniszter és az egész demokrata-párt egyhangulag kijelentette, hogy a törvénynek ilyen magyarázata képtelenség, az opció joga csak addig akadály a választói jognak, amíg gyakorlásának lehetősége fennáll, de nem akkor, ha nem gyakorolható és többé nem gyakorolható.

A nemzeti államok javára való opciójogot a trianoni békeszerződés 64. §-a szabályozza és ennek határideje 1922. január 26-ikán lejárt. A békeszerződés 63. §-ában körülírt s július 26-ikán lejárató opciójog nem a nemzeti államok javára való opciójogot garantálja, hanem ama állam javára való opciójogot, amelynek területén a teljes jogu SHS állampolgárnak illetősége volt, (mieleőtt itt, 1910. január elsejét megelőző időpontban illetőséget szerzett.)

Összegezve tehát az elmondottakat, a választói névjegyzék összeállításával megbízott minden hatóságnak hivatalból kötelessége a választói névjegyzékbe felvenni minden olyan nemszláv lakost, aki bár az 1918. évi névjegyzékbe felvéve nem volt, jelenleg 21 éves, 1918. dec. 1-én az SHS királysághoz csatolt területeken birt. illetőséggel, nem optált, legalább hat hónap óta a község területén lakik és akire nézve az alkotmány 71. és 72. §§-ában körülírt kizárási okok nem fognak fönt.

Nem az én hibám, hogy ezt a megdönthetetlen törvényes igazságot csak az alkotmány, még négy törvény és a békeszerződés rendelkezéseinek egybevetése alapján lehet csak megállapítani, de éppen azért ezekre a kérdésekre a belügyminiszternek végrehajtó rendeletében kellene az összeíró hatóságokat kitanítani, s ha ez eddig meg nem történt, a hiányt sürgősen pótolni kell.

Mert azzal, hogy az összeíró hatóságok a törvény első olvasására elfoglalt jogellenes álláspontjukat követve, egyetlen, a nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárt sem fognak a névjegyzékbe felvenni még egyáltalában nincs elintézve a kisebbségek részvétele a választásokon.

A törvény értelmében a névjegyzéknek a bíróság részéről történt megerősítése után egészen a választás kiírását követő 15-ik napig bárkinnek (tehát nemcsak az illető választó aspiránsnak) joga van magánál az összeíró hatóságnál a választói névjegyzék kiigazítását kérelmezni, amely a kérelem fölött öt nap alatt indokolt írásos határozattal dönt.

Egy ilyen kiigazítási kérelemnek csak teljes értékű okirat alapján van helye.

Ezeket az okiratokat, a jelen esetben születési anyakönyvi kivonatokat és illetőségi bizonyítványokat a hatóságok 24 óra alatt bélyegmentesen tartoznak kiszolgáltatni. Ha a hatóság 5 nap alatt nem dönt, vagy a kiigazítás iránti kérelmet elutasítja, panasznak van helye az első folyamodásu bírósághoz.

Vagyis megmaradva a sérelmes álláspont mellett, a községi elöljáróságok, ezerszámba fogják kiadni a születési és illetőségi bizonyítványokat, ezerszámba kapni a közgazgatási kérelmeket, ezerszámba meghozni az indokolt határozatokat, gyártani a felterjesztő jelentéseket, foganatosítani a kedvező határozatokat és a bíróság is ezerszámba fogja hozni a maga döntéseit, egy szóval a közgazgatási hatóságok egy olyan munkaáradatot zúdítanak a nyakukba, amelynek súlyát csak növeli a sok formalitás, biztosíték és a sok rövid záros határidő és amely munkateher megállítja minden más vonalon az egész közgazgatást. Hogy mást ne mondjak, a törvény szerint minden kiigazi-

tási kérvény beadásáról kívánságra elismervényt kell adni, ugyszintén a kiigazító kérelemhez szükséges hatósági bizonyítványok kiadása iránt beadott kérvény átvételéről is, hogy ezeket a kérelmeket szóval is elő lehet terjeszteni és jegyzőkönyvbe kell venni és egy községi lakos akár tízezer más községi lakos felvételét van jogositva kérelmezni.

Igaz, hogy ez az eljárás rettenetes munkaterhet jelent a kihagyott nemzeti kisebbségekre, de nem szenvedhet kétséget, hogy ezt a munkaterhet vállalni fogják, mert csak elgondolni is képtelenség, hogy a jognélküliség állapotát továbbra is szó nélkül viseljek, amikor van mód reá, hogy szabaduljon tőle.

A nemzeti kisebbségeknek a választói névjegyzékből való kihagyása csak leszállítaná a fiatal jugoszláv demokrácia színvonalát a román választási bojárizmus színvonalára, megakasztaná a közgazgatás gépezetét, megbékülés helyett az elkeseredés mérget esöpögtetné a dolgozó polgárok százezreinek lelkébe, kompromittálná országunkat a világ demokratikus közvéleménye előtt s mindezt a törvény szava és a kormány akarata ellenére.

Ismerve Torontálmelegye jelenlegi vezetőinek mentalitását, kizártnak tartom, hogy ezek a dolgok idáig fajuljanak.

Meg vagyok róla győződve, hogy vagy saját hatáskörükben megadják vagy a belügyminisztertől kikérik az alantas hatóságok helyes felfogását biztosító irányításokat, s megakadályozzák, hogy törvényhatóságuk területén végső fegyverként a jogfosztott polgárok az összeíró hatóságokkal szemben a bíróságoktól kérjék a törvény 15. szakaszában előírt büntető szankciók alkalmazását.

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a kettes ünnep miatt pénteken, a rendes időben jelenik meg.

Beiratások a polgári iskola magyar osztályaiba. A becskerekai polgári iskola magyar osztályaiba közvetlenül az ideai iskolaév befejeztével, július 29. és 30-án vannak a beiratások. Ujra jelentkezni kell beiratkozásra valamenyi tanulóknak, aki a jövő tanévben a polgári iskola magyar osztályaiba kívánja felvétetni magát. A 29. és 30-iki terminusok betartása azért fontos, mert a jelentkezéseket ezután lezárják, amiért külön is felhívjuk erre egy a szülők, mint a tanulók figyelmét.

Látogatások a király nyaralóhelyén. Blédből jelentik, hogy Arszén herceg és Jelena hercegnő gyermekeivel tegnap meglátogatta a Blédben nyaraló királyi párt. A vendégek a blédi villa felső emeletén laknak. Arszén herceg és Jelena hercegnő néhány napig maradnak Blédben, ahonnan a királyi párral több kiránduláson vesznek részt a szomszédos szlovéniai falvakba.

Izr. istentisztelet. Vidovdan napján, július 28-án, szerdán az izr. istentisztelet 9 órakor fog megtartani. A péntek esti istentisztelet továbbbi intézkedésig d. u. negyed 8 órakor kezdődik.

Gy
zeti
elnök
f. évi
a zsidó
telep
házgy
Ezen
teleté
összes
barát
Zsidó

Hal
Amen
folyó
elhun
4 óra
házbó
Nem
mény
postab
postab
vesz f
tot, a
lamint
tegnap
marad
dül a
melyek
(Pozso
jön Ju

Spor
nap es
Sporte
a „Bri
tett ös
hirnev
lonzene
versen
meglep

A V
egyvet
delután
szvél
véntés.
költség
közgyü
mentvé

ujítás
dr. V
dr. Per
Várady
Szávits
Béla eg
Dr. Ma
a közg
szönet
Ödönné
eredmé
éveken
fejlett
elnökö
megvál
dr. An
zsefné,
Adolfre
Ödönné
Károly
dr. Ma
dorné,
lák Gy
nosné,
Wattay
né, Bár
sáné, B
hálné,
Józsefné
Mara J
tagokat

A vid
san foly
dezőség
közönsé
érezze
változta
ben szer
a Vász
a beogr
lity köz
sétahan
kor tart

Gyászistentisztelet. A Zsidó Nemzeti Egyesület elhunyt nagyérdemű elnöke, Kerpner Lajosnak emlékére f. évi július hó 2-án d. e. 10 órakor a zsidó templomban gyászistentiszteletet tart és utána a Chevraház gyülestermében gyászgyűlést. Ezen kegyeletes ünnepségre tisztelettel meghívjuk egyesületünk összes tagjait, a megboldogult jó barátait, tisztelőit és ismerőseit. Zsidó Nemzeti Egyesület.

Halálozás. Gelsinger Jenő, az Amend Rezső-cég alkalmazottja folyó hó 26-án délután fél 6 órakor elhunyt. Temetése e hó 27-én d. u. 4 órakor lesz a Német-u. 3. sz. gyászházban.

Nem vesznek fel postai küldeményt Ausztria részére. Az osztrák postasztrájk miatt a becskerekai postahivatal tegnapról kezdve nem vesz fel Ausztriába címzett táviratot, ajánlott- és expresslevelet, valamint más postaküldeményeket. A tegnapi ausztriai posta teljesen elmaradt. A wieni lapok közül egyedül a magyar lapok jöttek meg, a melyeket autóval Bratislavába (Pozsonyba) szállítanak és onnan jön Jugoszláviába.

Sportestély. Julius hó 2-án, vasárnap este 8 órai kezdettel a „Slavija” Sportegylet egy sportestélyt rendez a „Bristol”-szálló ujonnan kibővített összes helyiségeiben, melyen a hírneves beogradi „Ruza” női szalzenekar hangversenyez. Hangverseny után tánc és különféle meglepetések. Belépő-díj nincs.

A Velikibecskekereki Jótékony Nőegylet közgyűlése folyó hó 26-án délután a tagok rendkívül élénk részvételével folyt le. Az elnöki jelentés, valamint a számadások és költségvetés meghallgatása után a közgyűlés a számadóknak a felmentvényt megadta. Majd a tisztújítás következett, amelyen elnökké dr. Vinczehidny Ernőné, alelnökké dr. Perisics Zoltánné, ügyésszé dr. Várady Imre, pénztárossá újlag Szávits Sándor és titkárrá Strosz Béla egyhangulag megválasztották. Dr. Mangold Samuné indítványára a közgyűlés halál elismerést és köszönetet mondott özv. Mihalovits Ödönnek eddigi alelnöknek buzgó és eredményes működéséért, amelyet éveken át az egylet vezetésében kifejtett és egyben örökös tiszteletbeli elnökké választotta meg. Végül megválasztották a választmányba dr. Anna Ernőné, Bakalovich Józsefné, Franz J. Lászlóné, Freund Adolfné, Grósz Gézánné, Haidegger Ödönne, Jemrics Istvánné, Kluge Károlyné, Krumenacker Istvánné, dr. Mangold Samuné, Marton Andorné, dr. Perisics N. Irén, dr. Polák Győzőné, Stagelschmidt Jánosné, Solymossy Lajosné, dr. Wattay Dezsőné, Wehner Györgyné, Bárány Béláné, Bencze Miksáné, Beneth Károlyné, Benó Mihályné, Czikajló Lászlóné, Gallus Józsefné, dr. Kuszing Jánosné, dr. Mara Jenőné és dr. Várady Imréné tagokat.

A vidovdani gyermeknapra lázasan folynak az előkészületek. A rendezőség mindent megtett, hogy a közönség minél kellemesebben érezze magát. A program némi változtatást szenvedett, amennyiben szerdán délután fél hat órakor a Vásártéren footballmérkőzés lesz a beogradi „Jugoszlávia” és az Obilily között, a hat órára hirdett sítahangversenyt pedig este 8 órakor tartják meg.

A szép özvegy tragédiája.

Titokzatos gyilkosság Uzdinban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 26.

Titokzatos gyilkosság történt a napokban a torontálmegyei Uzdin községben. A falu egyik legszebb román asszonyát, aki után az egész község legénytársadalma bolondult, eddig még meg nem állapítható okból meggyilkolták.

A meggyilkoltat Szófia Olgának hívják, 32 éves tüneményes parasztszépség és még tetejébe özvegyasszony. Ennyi jó tulajdonsága mellett nem csoda, hogy egész udvart tartott maga körül a falu legszebb legényeiből, akik valamennyien az özvegy kegyeibe szerettek volna jutni. Szófia Olga bár szívesen hallgatta udvarlásukat, mégis csak a legdélecegebbet tüntette ki kegyeivel és a többieket be sem engedte a lakásába. Ez a bánásmód nagyon elkeseríthette a mellőzött legényeket, mert dacosságból a legutóbbi időben már nem igen jártak vele és irigységükben majd leszúrták szemikkel a boldog házibárátot, aki a

legteljesebb egyetértésben élt az özvegygel.

Szombaton este azután váratlan esemény, nagy szenzáció rázta fel a község egyhangú, változatosság nélküli életét. A szép özvegyet meggyilkolták — suttogták a kapu alatt — vége a nagy szerelemnek. A kis szöske román menyecskék ebben a pillanatban talán nem is sajnálták a vetélytársnő halálát, legalább visszakapják a Janit, meg a Pistát, ugy vélekedhettek.

Este kilenc óra tájban történt ugyanis, hogy Szófia Olgát az ablakon keresztül pisztollyal agyonlőtték. A gyilkosságot az uzdini csendőrjőrő parancsnoka, Kelemen Gábor csendőrőrmester rögtön bejelentette a pancsevői ügyészségen, ahonnan utasítást kapott a nyomozás folytatására. Kelemen Gábor őrmester nagy eréllyel nyomoz az ismeretlen tettes után. A gyilkosságot amint azt az eddigi vizsgálat megállapította, bosszúból követték el.

Templomszentelés Dolován.

Gavrilov Zsivoin elhalt fia emlékére Dolován templomot építtetett és annak felszentelésére az új vrsaci görög keleti püspököt, Radonity Iláriót kérte fel. A püspök eleget is tett a kívánságnak és vasárnap délelőtt meg is érkezett Dolovára, ahol nagy üneplényességgel fogadták. Tekintve azt, hogy a püspök első ízben lépett a megye földjére, kiment a fogadására Bogdanov Jóca dr. főispán-kormánybiztos, Rajity Szevetszlav alispán, Berity Vasza megyei másodaljegyző, azonkívül Gavrilov rokonsága részéről Gavrilov Ljubomir és Petrov Száva. A fogadás alkalmával a főispán meleg szavakkal üdvözölte a püspököt, amire őminenciája hálásan megköszönte a szívből jövő köszönetét és a lelkes fogadtatást. A templomszentelés szertartását Radonity püspök fényes papi segédlettel vezette el, aminek befejeztével ünnepi istentiszteletet celebrált. Délben Gavrilov házában nyolevan teritékü diszebed volt, a szabadban pedig a nép számára rendeztek pompás lakomát. Gavrilov Zsivoin a templom felszentelése alkalmából ötezer dinárt adományozott a „Jugoszlavenszka Vojvodinszka Omladinszka Matica”-nak.

Versenytekvés. Julius hó 2-án, vasárnap d. e. 9 órai kezdettel nyilvános díjtekvést rendez a „Slavija” Sportegylet a „Bristol”-szálló kert-helyiségében. 6 nagyon szép és értékes díj. Tekvés egész napon át este 8 óráig.

Herczeg Ferenc képes irodalmi hetilapjának, az Uj Időknek legújabb száma közli Kosáryné Réz Lola elbeszélését, Csathó Kálmán regényét, Heyse Paul-egyfelvonásosát, Gács Demeter versét, Zoltán Vilmos baudelaire fordítását, Fodor Gyula irodalmi cikkét, Kálmán Jenő tréfáját, ezeken kívül több időszerű és művészeti képet és cikket. Julius elsején új negyedév veszi kezdetét. Előfizetési díj negyedévre Jugoszláviába 25 dinár, mely összeg a Magyar Általános Hitelbank suboticeai fiókja útján utalható át. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, VI., Andrássy-ut 16. sz.

A kereskedelmi törvények és rendeletek német fordításban.

A bánáti kereskedelmi- és iparkamara Veliki Beeskerek (SHS) a gazdasági vonatkozású törvényeket és rendeleteket, amelyek a kereskedő- és iparosvilágot különösen érdeklik, német fordításban, füzetes formában, folyó évi július 1-étől kezdődőleg állandóan kiadja. A kamara ezen kiadványával a gazdasági körök részére az egyes törvények és rendeleteket azok megjelenése után hiteles német szövegben azonnal rendelkezésre akarja bocsátani, amivel bizonyára nagy segítségére lesz az állam nyelvét nem ismerő érdekelt köröknek. Az egyes füzetek ára 16 oldalas oktat ivenként 5 dinár lesz, ami által mindenkinek lehetővé válik, hogy ezt a teljes kereskedelmi és ipari törvénytárt magának megszerezze. Előfizetéseket a törvénytárra ajánlatos már most bejelenteni ezen kereskedelmi- és iparkamarához hogy az első füzetből is megfelelő mennyiség készíttessék.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár.** Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

„Amerika” jótékony asztaltársaság mulatsága. A Hochholzer-féle vendéglőben alakult „Amerika” jótékony asztaltársaság folyó évi július hó 2-án, vasárnap, az árvák javára jótékony célú mulatságot rendez. A rendezőség a közönség mulattatásáról különböző, a társaság nevének megfelelő méretű meglepetésekről fog gondoskodni. A mulatság délelőtt 10 órakor díjtekvéssel kezdődik, melynél 5 értékes tárgy vár a szerencsés nyertesekre. Este amerikai árverés, szépségverseny, konfetti és virágcsata, tánc és még egyéb meglepetések várják a szórakozni vágyó és amellet jótékony közönséget, akinek minél nagyobb támogatását czuton is kéri a rendezőség. Jó étellekről és italokról Feketies Mihály vendéglős gondoskodik, aki ugy erről, valamint pontos és figyelmes kiszolgálásáról amugy is közismert.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.

Istvánföldre réme

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 26.

Tegnap érdekes bűnügyet tárgyalt a becskerekai törvényszék büntető tanácsa. A vádlottat Cvejanov Györgynek hívják, csendőralőrmeister volt s mint az istvánföldi járőr parancsnoka nem is oly régen rettegott réme volt a község jámbor német lakosságának. Basáskodásának azonban előbb-utóbb véget vetettek. Elmozdították állásából s tegnap a bíróság előtt is felelnie kellett régi bűneiért.

Cvejanovnak az volt a bűne, hogy visszaélve hivatalos hatalmával, minden jogaim nélkül házkutatásokat tartott, kiabálással és fenyegetésekkel megfélemlítette kiszemelt áldozatait, akiket végül érzékenyen megszarolt. A vádirat szerint Cvejanov 1919-ben Joszt Pétertől ezer koronát, Schneider Pétertől kilenc kg cukrot, Kühn Istvántól ötszáz koronát, Wagner Miklóstól háromszáz koronát, Tini Józsefnétől kilenc kg cukrot, végül Schmidt Miklósnétől két kilogramm cukrot fogadott el, illetve követelt és kapott. A megszarolt polgárok Kumár András pénzügyőrhez fordultak segítségért, aki minden esetben a megszaroltak védelmére kelt és jegyzőkönyvet vett fel. Emiatt meg a csendőralőrmeisterrel gyűlt meg a baja, aki egy alkalommal a koreszámban durva szidalmakkal illette őt.

A bíróság hivatalos hatalommal való visszaélés és zsarolás miatt két évi és két havi fegyházra ítélte a vádlottat. Az elítélt az ítélet ellen fellebbezett. Az ügyész megnyugodott.

Megyei közgyűlés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 26.

Torontál-Temesvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 26-án, hétfőn délelőtt 10 órakor dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztos elnöklésével közgyűlést tartott, a melyen a legutóbbi közgyűlés óta felgyülemlt folyóügyeket intézték el.

A napirend első részét Bérity Vasza vármegyei másodfőjegyző referálta. A törvényhatósági bizottság tudomásul vette a Beogradban felállítandó főiskolai intézményről szóló jelentést. Ennek az intézménynek létesítéséhez Torontálvármegye, Vrsac, Pancsevo, Novisad és Subotica városok járultak hozzá és ezeknek a hozzájárulásoknak arányában kerülnek ott majd felvételekre vallás és nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül vajdasági ifjak.

A vármegye 1922. évre szóló pótköltségvetését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

Ugyancsak kimondotta a törvényhatósági bizottság az állandó választmány javaslatára, hogy a nyugdíjas tisztviselők ezentul nem a régi koronafizetést, hanem a mostani dinárfizetést után kapiják a nyugdíjat.

Egyhangú határozattal megszarvazott a közgyűlés ugy a főispán

mint az alispán részére reprezentációs költségek címén 1922 január elsejétől számítva havi egyezer di-nárt.

A jegyzői tanfolyam épületének eladási árát a tisztí nyugdíjalaphoz esatolják és abból a szegénysorsu tisztviselőket fogják segélyezni.

Nikolity Dusán vármegyei jegyző tárgysorozatán két fontosabb pont szerepelt. Az egyik dr. Mihajlovics bizottsági tag indítványa a cséplési szabályrendeletnek hatályon kívül helyezéséről, illetőleg megfelelő módosításáról. A közgyűlés szótöbbséggel elfogadta dr. Mihajlovics indítványát.

A megyei színházalap tulajdonát képező telket és épületeket a megyegyűlés határozata alapján átengedik 54.000 koronáért a helybeli Szokol-egyesületnek egy Szokol-ház céljaira.

Petrov Száva megyei jegyző tárgysorozatán szerepelt a helybeli cukorgyár, olajgyár és Hungáriamalom adóügye. A törvényhatósági bizottság az állandó választmány javaslatára kimondotta hogy nevezett vállalatok kötelesek az 1919 január elsejétől esedékes adótevételeket megfizetni.

A tárgysorozat többi pontjait mind egyhangulag fogadta el a törvényhatósági bizottság, mire a közgyűlés véget ért.

A „Torontál“ hadifogoly postája.

Wieni szerkesztőségünk díjtalanul áll olvasóink rendelkezésére. Megkeresésekre csak e rovatban válaszol. Wiener szerkesztőségünk címe: Wien, Köstlergasse 4.)

Üzenetek.

Kurjakov Száva (Sombor). Fia címét tudtára adtuk a kicserélő-bizottságnak. Az érintkezést fog vele keresni és fel fogja hívni a hazatérésre.

Nyikos Lajos (Turszka-Kanjizsa). Nyikos Lajos László adatait továbbítottuk a kicserélő-bizottságnak, az eltűnt után az nyomozni fog.

Gagyanski Géza (Veliki Beeskerek). Pletykákra nem szabad mindig adni. Legtöbbször semmi alapjuk nincsen. Mindazonáltal megkeresését eljuttattuk Rigába a kicserélő-bizottságnak és megkértük azt, hogy férje után nyomozzon és ha őt megtalálja, hívja fel a hazatérésre.

Horváth Mátyás (Veliki Beeskerek). Ha már egyizben irt Jungerth táncosnak, az elegendő. A nyomozást ő akkor már megindította. Sajnos, annyira el van foglalva éppen a nyomozás érdekében, hogy az érdeklődésekre nem felelhet. Azonban minden biztonnyal kutat bátyja után és ha a nyomára akad, haza fogja szállíttatni. Mostani, hozzánk intézett levelét mindenestre eljuttattuk hozzá.

Érettségizett női tanuló fiatalember

jó írással, aki a szerb, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja s akinek három évi irodalmi gyakorlata van, megfelelő

állást keres.

1078 Szives ajánlatok „Megbízható” jellege alatt a „Torontál” kiadóhivatalához intézendők.

Hirdetmény.

Orlovát községnek szüksége van 75—80 öl kemény tűzifára, amely Tomasevác vasuti állomásra szállítandó.

A vállalkozók felhivatnak, hogy ajánlataikat legkésőbb július 15-ig megtegyék, mivel későbbi ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Orlovát, 1922 június 20-án.

1073 Községi előljáróság.

Csmegekereskedésünk részére július hó 1-ére előnyös fizetéssel

elsőrangú kiszolgáló segédet

keresünk. 1059

Torontáli Agrárbank R.-T.

Eladó

ebédlőszoba butorzata 2 nagy szőnyeggel.

Megtekinthető:

Hajduk Veljkova utca 2885. szám alatt.

Gazdák figyelmébe!

Aratáshoz, csépléshez kitűnő minőségű

pálinka és bor

legolcsóbb áron kapható

SCHWIRTLICH ALAJOS

szeszgyárában Vel. Beeskerek, Brigadirá Risztitya (Aradáci) u.

Ugyanott egy teljes 1061

magánjáró cséplőgarnitúra eladó.

A „SLAVIA“ Biztosító Bank

közi bánati tagjaival, hogy működését folyó évi július hó 1-től kezdődőleg a Prva Srpska Zemljoradnička Bankában

(Veliki Beeskerek Petrogradska u. 13. Telefon 100.) megkezdje. 1077

Mindenemű felvilágosítást és befizetéseket teljesít a Prva Srpska Zemljoradnička Banka. A „Slavia“ Bank képviselője továbbra is Kozlovacski Gyura marad, aki szakértelmével már kitűnő szolgálatokat tett.

Gazdák figyelmébe!

Zsák, ponyva, manilla, különféle kötőzsinegek és kárpitoscikkék legjutányosabb áron kaphatók 1082

D. NAGYVINSZKY és TÁRSA rőfös- és kenderáru üzletében Vel. Beeskerek, Szerbtemplom u (Vági gyógyszerlár mellett)

Az aratási idényre előny-
árat élveznek a gazdák, akik

pálinka-és bor-

szükségeiteket PERKOVÁTZ JÓZSEF bor- és szeszárkereskedésében szerzik be

Bouirer pezsgők és buteliás
berok nagybani raktára!

1084

MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAK

- Lisere-, Tagal-, Organdi-, Crepdechín-kalapokban,
- virág- és tolldíszekben! Legújabb gatelit és gyöngy-
- övek. Műselyem minden divatszínben. Gyászkalapok
- állandóan raktáron. Renoválások jutányos áron!

KARTYENÉ TOLVAY LAURÁNÁL Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca

Egy 1079

német kisasszony

jó bizonyítvánnyal, felvételt 2
kis fiúcska mellé.

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

HARISNYÁK

és minden e szakmába vágó cikkek u. m.: női- és férfikabátok, sveter, sál és sapkák és egész kosztümök szakszerű kötését vállalja 1072

WÉBER SEBESTYÉNNÉ mehanikai harisnyakötőde (háziipar) Vel. Beeskerek, Car Dusanova (Váraljai) utca 42. sz. Ugyanott egy 16-os számú kötőgép eladó.

Egy jégszekrény, egy

cselédszekrény és egy

gyermekkárd eladó

1080

Pasityeva (Tomasováci) u. 28. sz.

Romániai

spiritusz, szén, fa, petróleum, vagy bármily más bevásárlást, szállítást vagy megrendelést elvállal, eszközöl, elintéző pontosan, kaucióval rendelkező protekciós román urhölgy. Cím a kiadóhivatalban. 1085

13—15 éves

kifutóleányt és egy szakácsnőt

ki háziteendőket is végez, felvesz Benó József üvegkereskedő, Veliki Beeskerek, a nagyhid mellett. 1087

Fajga lambok

minden színben kaphatók Csucs Jánosnál Veliki Beeskerek, Aleksandrova utca. 1092

Ebédlő,

hálószoba, zongora, varrógép, fürdőkád s egyéb tárgy eladó. 1089

Zmaj Jovina u. (Mária Terézia-u) 10. sz.

Eladó

egy komplett hálószoba. 1091

Aradáci-utca 58.
„Mozyony”-vendéglő.

VII gimnáziumot végzett

szerb nyelvitanító

ajánkozik elemista fiúhoz.

a „Torontál” kiadóhivatalában

Egy jóforgalmu

fűszer- és vegyeskereskedő

lakók nélküli házzal

együtt szabad kézből eladó

Bővebb felvilágosítással szolgál Bohn József Vel. Beeskerek, Lenau-u. 28.

Bánát összes községeiben

gabonabevásárlókat

a Szerb Szövetkezeti Bank Rt.

fiókja Veliki Beeskerek.

1065

Naponta frissen égetett

darabos mész

vagontételben kapható

SPITZER KÁROLY mészkereskedő tulajdonosnál Veliki Beeskerek

32 hold legelő

10 hold szántóföld

örökáron eladó 750 (hétszázötven) dinárért holdja.

Cím: GEBHART MÁRTON. Sajó

Tanulóleány

felvétetik.

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Gőzeke-gépek

keresztetik.

Ajánlatok Hirschi Hermann és gazdaságának, Mali Simiklusi küldendő

VRSAC és vidékén HIR-
TÉSEKET a „TORONTAL”
részére felvesz

GRÓB JENŐ
hirlap hirdetési iroda, VRS

Kiadja Pleitz Fer. Pá